

Jerusalem in Myth and Reality

2 Chronicles 3:1

וַיַּחַל שְׁלֹמֹה לְבַנוֹת אֶת בַּיִת יְהוָה בִּירוּשָׁלַם בְּהַר הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר נִרְאָה לְדָוִד אָבִיהוּ אֲשֶׁר
הָכִין בַּמָּקוֹם דָּוִד בְּגֵרֶן אֲרֻנָּן הַיְבוּסִי:

Then Solomon began to build the House of the Lord in Jerusalem on Mount Moriah, where [the Lord] had appeared to his father David, at the place which David had designated, at the threshing floor of Ornan the Jebusite.

Malbim

ויחל ... אשר נראה - ה' שמה לדוד ע"י שירדה שם אש מן השמים, ויתכן כי באשר נאמר
בְּהַר ה' יִרְאָה- ששם יראה ה' בעתיד ותתגלה שכינתו בבהמ"ק ששם היה המקום שנעקד
יצחק, עז"א אשר נראה לדוד,

אשר הכין - שדוד הכין שם המקום, כי דוד חפר היסודות וברה שיתין ועשה הכנות בעמקי
האדמה כמ"ש חז"ל, ונקרא המקום ההוא מאז מקום דוד, ע"ש מ"ש ע"פ עד אמצא מקום
לה', וכשמצא המקום קראו על שמו, המקום שמצא דוד בגורן ארנן:

He began...where the Lord had appeared – God located it for David by means of a fire that descended there from heaven. It is possible that when it is said, “on the mount of the Lord there is vision” (Gen 22:14), it means that God will appear in the future and God’s Presence will be revealed in the Temple because that is where Isaac was bound. That is why it says, “where [the Lord] had appeared to David.”

Designated [lit., “prepared”] – In that David had prepared the place, digging the foundations and hewing out the drainpipes and making the underground preparations as the sages said. Since then that place has been called “the place of David,” in accordance with what he said, “[I will not give sleep to my eyes,

or slumber to my eyelids] until I find a place for the Lord” (Psalm 132:4-5). And when he found the place he called it by his own name—the place that David found at the threshing floor of Ornan (1 Chron 21).

Genesis Rabba 56:10

ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, ר' יוחנן אמר, אמר לפניו רבון העולמים בשעה שאמרת לי קח נא את בנך את יחידך היה לי מה להשיב, אתמול אמרת כי ביצחק וגו' ועכשיו קח נא את בנך וגו' וחס ושלום לא עשיתי בן אלא כבשתי רחמי לעשות רצונך, יהי רצון מלפניך ה' אלהינו בשעה שיהיו בניו של יצחק באים לידי עבירות ומעשים רעים תהא נזכר להם אותה העקידה ותתמלא עליהם רחמים, אברהם קרא אותו יראה שנאמר ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, שם קרא אותו שלם שנאמר ומלכי צדק מלך שלם אמר הקב"ה אם קורא אני אותו יראה כשם שקרא אותו אברהם, שם אדם צדיק מתרעם, ואם קורא אני אותו שלם אברהם אדם צדיק מתרעם, אלא הריני קורא אותו ירושלים כמו שקראו שניהם יראה שלם ירושלים.

“Abraham named that site [i.e., the site of the *aqeda*] Adonai-yireh” (Gen 22:14)—[First Abraham observes how he conquered his compassion in order to obey God. Then he continues:] May it be your will, O God, that when the children of Isaac fall into transgression and evil, let this *aqeda* be remembered for their sake, and may you be filled with compassion for them. Abraham named the site “Yireh,” ... but Shem [=Melchizedek] called it “Salem” (Gen 14:18). ... God thought, “If I call it ‘Yireh,’ as Abraham did, the righteous Shem would complain, but if I call it ‘Salem,’ the righteous Abraham would complain. Therefore I will name it ‘Jerusalem’ in accord with both of them: Yireh + Shalem = Yerushalayim.”

→What about the meaning of the Salem/שלם element in Jerusalem, especially in relation to names such as Solomon (שלמה) and Absalom (אבשלום)?

Genesis 14:18

וּמִלְכֵי צֶדֶק מְלֶכֶד שְׁלֹם הוֹצִיא לָחֶם וַיֵּיזַן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֵלְיוֹן:

And King Melchizedek of Salem brought out bread and wine; he was a priest of God Most High.

Ramban on Genesis 14:18

ומלכי צדק מלך שלם - היא ירושלים, כענין שנאמר ויהי בשלם סוכו. ומלכה יקרא גם בימי יהושע "אדני צדק", כי מאז ידעו הגוים כי המקום ההוא מבחר המקומות באמצע הישוב, או שידעו מעלתו בקבלה שהוא מכוון כנגד בית המקדש של מעלה ששם שכינתו של הקב"ה שנקרא "צדק". ובבראשית רבה המקום הזה מצדיק את יושביו. . . נקראת ירושלים צדק, שנאמר צדק ילין בה . . . ועל דעת רבותינו שאומרים כי מלכי צדק הוא שם בן נח, הלך מארצו לירושלם לעבוד שם את ה'.

“And King Melchizedek of Salem”—Namely Jerusalem, as it is said, “Salem became [God’s] abode” (Psalm 76:3). Also in the time of Joshua, the king of the city was named Adonizedek (Josh 10:1). Even then the nations recognized that Jerusalem was the choicest of all habitable locations, or else they had a tradition that it was distinguished by its correspondence with the heavenly Temple, abode of the *shekhina*, which is called “Zedek.” According to *Genesis Rabba* (43:14), the place justifies (*matzdiq*) its inhabitants.... Jerusalem is called “Zedek,” as it is said, “Where righteousness [*tzedeq*] dwelt” (Isa 1:21)¹ . . . In the opinion of our Rabbis, who say that Melchizedek was Shem, son of Noah (cf. *Nedarim* 32b), he went from his own country to Jerusalem in order to worship God there.

Psalm 122

- (א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמֵחֲתִי בְּאַמְרִים לִי בַּיַּת יְהוָה גִּלְדֵּךְ:
 (ב) עֲמֻדֹת הָיוּ רִגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַם:
 (ג) יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחֻבְרָה לָהּ יַחְדָּו:
 (ד) שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבֻטִים שְׁבֻטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם יְהוָה:
 (ה) כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבַיַּת דָּוִד:

¹ The midrash continues, מלך שלם ר' יצחק הבבלי אמר שגולד מהול, “King of Salem—R. Isaac ha-bavli said that he was born circumcised” [*shalem* = “whole, complete”].

- (ו) שְׁאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם יְשֻׁלְיוּ אֶהְבִּידָּ:
(ז) יְהִי שְׁלוֹם בְּחֵילְךָ שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:
(ח) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ:
(ט) לְמַעַן בֵּית יְדוּד אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ:

A song of ascents. Of David.

I rejoiced when they said to me, “We are going to the House of the Lord.”

²Our feet stood inside your gates, O Jerusalem,

³Jerusalem built up, a city knit together,

⁴to which tribes would make pilgrimage, the tribes of the Lord,—as was enjoined upon Israel—to praise the name of the Lord.

⁵There the thrones of judgment stood, thrones of the house of David.

⁶Pray for the well-being of Jerusalem; “May those who love you be at peace.

⁷May there be well-being within your ramparts, peace in your citadels.”

⁸For the sake of my kin and friends, I pray for your well-being;

⁹for the sake of the house of the Lord our God, I seek your good. (JPS)

Masekhet Derekh Eretz. Pereq shalom, halakha 20

אמר ר' יהושע בן לוי אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, אתם גרמתם להחריב את ביתי ולהגלות את בני, היו שואלין בשלומה ואני מוחל לכם, הדא הוא דכתיב שאלו שלום ירושלים, ואומר ודרשו את שלום העיר, ואומר יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך, ואומר למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. ומי שהוא אוהב שלום ורודף שלום, ומקדים שלום ומשיב שלום, הקדוש ברוך הוא מורישו העולם הזה והעולם הבא, שנאמר ועננים יירשו ארץ והתענגו על רב שלום.

Rabbi Joshua b. Levi said, the Holy One said to Israel, “although you caused me to destroy my house and exile my children, seek her well-being and I will take pity on you, as it is written, “Pray for the well-being of Jerusalem,” and it says, “Seek the welfare of the city,” (Jer 29:7), and it says, “May there be well-being within your ramparts, peace in your citadels,” and it says, “For the sake of my kin and friends, I pray for your well-being.” To whomever loves peace and pursues

peace, proffers peace and responds with peace, the Holy One grants this world and the world to come, as it is said, “But the lowly shall inherit the land, and delight in abundant well-being” (Psalm 37:11).

Commentary of David Qimhi to Psalm 122 (exc.)

א. . . המזמור הזה מאמר בני הגלות, ומרוב תאוותם לבנין בית המקדש יזכרו עלות ישראל לרגלים, וידברו על לשון האבות שהיו בזמן הבית. ואמר: שמחתי, כל אחד ואחד אומר שְׁמַחְתִּי:

[1] This psalm is an utterance of the exiles. Because of their great yearning for the rebuilding of the Temple, they recall the pilgrimages, adopting the tone of their ancestors who lived in the time of the Temple. It says “I rejoiced” [in the singular] because each and every person says “I rejoiced.”

ג) ירושלים הבנויה. אומרים בני הגלות: כשהיתה בנויה ירושלים והיתה השכינה בתוכה, כמה היתה מהוללה, ואנא תמצא עיר כמוה, שְׁחַבְרָה לה, עדת ישראל, יחדיו, שלש פעמים בשנה, מי ראה עיר כמו אותה העיר:

[3] “Jerusalem built up”—The exiles say, when Jerusalem was built, the *shekhina* was within her. How praiseworthy it was! Where will you find another city like it, where the whole community of Israel was joined together three times each year? Who has seen a city such as that city?

ד) ששם עלו שבטים, כי שם היו עולים שנים עשר שבטים, שהיו שבטי יה, שומרי מצותיו. וכולם היתה ירושלים מכילה אותם. וזו היתה עדות לישראל שהאל יתברך בחר בהם, להודות לשם ה', על הנסים שהיה מראה להם, וזה אחד מהם. כמו שאמרו במשנה ולא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלים. ועוד נס גדול מזה שהיו נקבצים כולם בעזרה, עומדים צפופים ומשתחוים רווחים.

[4] “To which tribes would make pilgrimage”—The twelve tribes would ascend there, the tribes of God, followers of God’s commandments, and Jerusalem

would contain them all. That proved to Israel that God had elected them, to praise God's name for the miracles that God would show them, of which this was one. As it says in the Mishna, "No one said to his companion, the place is too confining for me to lodge in Jerusalem." Another great miracle was that they all would gather in the court, "standing packed together but with room to bow" (Avot 5.8).

ה) כי שמה ישבו כסאות למשפט. לשון רבים, חד לשכינה וחד למלכי בית דוד, כמו שמפורש כסאות לבית דוד, היו שם, ויהיו שם עוד:

[5] "There the thrones of judgment stood"—in the plural: one for the *shekhina* and one for the kings of David's dynasty, as it explains, "thrones of the house of David." They were there, and they will be there again.

ו) שאלו. אומרים בני הגלות: שאלו מהאל יתברך שלום ירושלים, ושלום ירושלים הוא קיבוץ הגלויות. כי עד אותו העת לא יהיה לה שלום, כי נלחמים עליה ערלים וישמעאלים. ואומר אחר כן כנגד ירושלים: ישליו אוהביך, והם ישראל בגלות שהם מתאבלים על חורבנה:

[6] "Pray"—The exiles say: Petition God for the well-being of Jerusalem, and the well-being of Jerusalem is the ingathering of the exiles. Until that time, there will be no peace for it, because the uncircumcised [= Christians] and the Ishmaelites [= Muslims] are fighting over it. The psalm continues with respect to Jerusalem, "May those who love you be at peace," referring to the Jews in exile who mourn its destruction.

ז) יהי שלום בחילך. . . שישובו ישראל אליו, ושוב לא תהיה מלחמה בחילך ובארמנותיך.

[7] "May there be well-being within your ramparts" . . . that Israel might return to you, so that there will never again be war within your ramparts and citadels.

ח) למען אחי ורעי. אמר כל אחד מבני הגלות: למען אחי, ישראל, שגלו ממך, למען אדברה נא שלום בך, שישובו להיות שוכנים בך:

[8] “For the sake of my kin and friends”—Every one of the exiles says, for the sake of my fellow Jews, who have been exiled from you, “I pray for your well-being,” that they might return to dwell within you.

(ט) למען. ועוד למען בית אלהינו הקרב, אבקשה מהאל יתברך טוב בעבודך:

[9] “For the sake of”—And furthermore, for the sake of the destroyed Temple of our God, I seek God’s goodness on your behalf.

Isaiah 62:1-3

(א) למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט עד יצא כנגה צדקה וישועתה
כלפיד יבער: (ב) וראו גוים צדקך וכל מלכים כבודך וקרא לך שם חדש אשר פי ידוד
יקבנו: (ג) והיית עטרת תפארת ביד ידוד וצניף מלוכה בכף אלהיך:

For the sake of Zion I will not be silent,
For the sake of Jerusalem I will not be still,
Till her victory emerge resplendent and her triumph like a flaming torch.
²Nations shall see your victory, and every king your majesty;
And you shall be called by a new name
Which the Lord Himself shall bestow.
³You shall be a glorious crown in the hand of the Lord,
And a royal diadem in the palm of your God.

Psalms 24:7-10

(ז) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד:
(ח) מי זה מלך הכבוד יהוה עזוז וגבור ה' גבור מלחמה:
(ט) שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד:
(י) מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

⁷O gates, lift up your heads! Up high, you everlasting doors, so the King of glory may come in! ⁸Who is the King of glory?—the Lord, mighty and valiant, the Lord,

valiant in battle. ⁹O gates, lift up your heads! Lift them up, you everlasting doors, so the King of glory may come in! ¹⁰Who is the King of glory?—the Lord of hosts, He is the King of glory! Selah.

Psalm 48:2-3, 13-14

(ב) גְּדוֹל ה' וּמְהִלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קִדְשׁוֹ:

(ג) יָפָה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צִפּוֹן קַרְיַת מְלֹךְ רַב:

(ד) אֵל-הַיָּם בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגָּב: ...

(ה) סָבוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סָפְרוּ מִגְדְּלֶיהָ:

(ו) שִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְחִילָהּ פִּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן:

²The Lord is great and much acclaimed in the city of our God, His holy mountain—³fair-crested, joy of all the earth, Mount Zion, summit of Zaphon, city of the great king. ⁴Through its citadels, God has made Himself known as a haven. ...¹³Walk around Zion, circle it; count its towers, ¹⁴take note of its ramparts; go through its citadels, that you may recount it to a future age.